

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української мови
протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	« Основи комунікативної лінгвістики »
Викладач (-і)	Голянич Марія Іванівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
Е-mail викладача	mariia.holianych@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліни «Основи комунікативної лінгвістики» вивчає найзагальніші питання комунікативної лінгвістики, ключові проблеми лінгвальної комунікації, специфіку спілкування в різних комунікативних умовах, складники комунікативного акту, вагомі в міжособистісному спілкуванні, а також комунікативний аспект аналізу синтаксичної системи української мови, проблемні питання типології синтаксичних одиниць у світлі комунікативного підходу до їхнього аналізу. Навчальна дисципліни „Основи комунікативної лінгвістики” має такі базові поняття: комунікативна лінгвістика, комунікативний синтаксис, мовленнєвий акт, мовленнєвий жанр, комунікація, комунікативна діяльність, інформація, вербальні і невербальні засоби спілкування, комунікативний синтаксис, система синтаксичних одиниць у світлі комунікативного синтаксису.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Основи комунікативної лінгвістики» є систематизовано розглянути найактуальніші проблеми, означені поняттям «комунікація», розкрити предмет, завдання, категорії комунікативної лінгвістики, загальну закони спілкування та організацію засобів мовного коду в процесі комунікації; ознайомлення із суперечливими питаннями синтаксису в традиційному викладі, апробація комунікативного аспекту інтерпретації мовних явищ у зв'язку із об'єктом аналізу, мовними фактами на принципах системності, єдності методології, логічності, послідовності, вибудувати типологію граматичних категорій та одиниць з урахування комунікативного аналізу.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи комунікативної лінгвістики» є такі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розкрити загальні наукові проблеми, пов'язані із формуванням знань про комунікативні процеси. • Виявити особливості організації засобів мови в різних типах спілкування в динамічних комунікативних ситуаціях. • Розглянути питання, пов'язані з характеристикою кооперативного і конфліктного спілкування. Навчити практичному аналізу комунікативних ситуацій, які виникають у повсякденному житті чи зафіксовані в художній літературі, в розмовному мовленні. • Виробити практичні навички безконфліктного спілкування під час дискусій у ділових розмовах, поглибити знання про культуру мовлення. • Визначити особливості та засади комунікативного синтаксису. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Інтегральна компетентність</u></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p>	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній</p>	

діяльності.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 3. Здатність дотримуватися норм української мови, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обрати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 8. Здатність до володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 17. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері.

ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчальної дисципліни:

ПРН 2. Знати мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті.

ПРН 6. Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 8. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загально-європейських рекомендацій із мовної освіти), бути здатним удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ПРН 11. Порівнювати мовні та літературні факти, явища, визначати їхні подібності й відмінності.

ПРН 18. Формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРН 19. Ефективно спілкуватися в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН 21. Забезпечувати дотримання правил академічної доброчесності у власній навчальній, науковій, педагогічній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
	90
лекції	12 (6 заочн.ф.н).
практичні заняття	18 (2 заочн.ф.н).
самостійна робота	60 (82 заочн.ф.н).

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
П'ятий	A4 Середня освіта A4.01 Українська мова і література	Третій	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин					
	лекції		практичні заняття		самостійна робота	
	Ден. ф.н	Заоч. ф.н	Ден. ф.н	Заоч. ф.н	Ден. ф.н	Заоч. ф.н
Тема 1. Предмет, завдання курсу «Основи комунікативної лінгвістики». Його зв'язок з іншими дисциплінами. Основні категорії комунікативної лінгвістики.	2	2	2		10	15
Тема 2. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Типи спілкування.	2	2	4		10	12
Тема 3. Компоненти спілкування. Вербальні і невербальні засоби спілкування. Мовленнєвий акт.	2	2	4		20	20
Тема 4. Форми мовного спілкування (діалог, монолог, полілог). Кооперативне і конфронтаційне спілкування.	2		4		10	15
Тема 5. Текст і дискурс. Мовленнєвий жанр.	4		4	2	10	20
ЗАГ.	12	6	18	2	60	82

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу узгоджена з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. За вивчення дисципліни студенти отримують максимально 100 балів. Зокрема, за роботу на практичних заняттях – максимально 70 балів, за контрольну роботу – 20 балів, за виконання самостійної роботи – 10 балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмова контрольна робота охоплює кілька питань, пов'язаних із теорією комунікації.
Семінарські/практичні заняття	Вивчення і повторення теоретичних питань із опрацьованих тем курсу. Аналізування текстів, їх стильової належності, жанрової специфіки, смислової організації тексту та особливостей мовних засобів на різних рівнях.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою допуску до підсумкового контролю є отримання позитивної оцінки зі всіх видів робіт (максимально 100 балів, мінімально 50 балів). На рейтингову оцінку впливає присутність здобувача на заняттях, активність на практичних заняттях, успішне написання контрольної роботи, вчасне і належне виконання самостійної та індивідуальної роботи, відсутність пропусків і запізнень на заняття.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік; форма задачі: письмова залікова робота – здійснення лінгвістичного аналізу тексту, виявлення в ньому прихованих смислів, розкриття онтологічних особливостей тексту (50 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативніhttps://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/документи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, UdeMy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бабій І. О., Голянич М. І., Стефурак Р. І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. 2-ге вид, виправ. і доповнен. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. 336 с.
2. Бацевич Ф. Лінгвістика тексту: підручник / Флорій Бацевич, Ірина Кочан. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
4. Белова А. Д. Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики. Мовні і концептуальні картини світу. 2004. № 10. С. 11–16. 4. Гайдаєнко І. Канали комунікації та лексичні засоби їх вираження (на матеріалі назв чуттєвої сфери). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика». 2007. Вип. 5. С. 174–180.
5. Борзенко С., Бабаєва Л. Формування когнітивної та комунікативної компетенції в іншомовній аудиторії шляхом лінгвістичного аналізу художнього тексту. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика». 2006. Вип. 4. С. 212-215.
6. Коломієць І.І. (уклад.). Основні лінгвостилістичні поняття і категорії (словник-довідник філолога). Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с.
7. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів / Голянич М.І., Іванишин Н.Я., Ріжко Р.Л., Стефурак Р.І. / за ред. М.І.Голянич. Івано-Франківськ: Сімик, 2012. 392 с. Гримашевич Г. І. Українська діалектологія в контексті сучасних напрямів лінгвістики. *Актуальні проблеми мовознавства та лінгвометодики в умовах війни в Україні: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (з міжнародною участю), 21 лютого 2023 року.* 2023.

Викладач

доктор філологічних наук,
професор кафедри української мови

Марія ГОЛЯНИЧ